

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 186/2021
30.09.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у правној ствари тужиле АА из ..., коју заступа пуномоћник Жаклина Тодоровић, адвокат из ..., против туженог Дом здравља Ниш, ког заступа пуномоћник Маја Пантић Подзер, адвокат из ..., ради утврђења и поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3042/2019 од 03.09.2020. године, у седници већа одржаној дана 30.09.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ ревизија туженог, изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3042/2019 од 03.09.2020. године, као неоснована.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П1 1656/18 од 23.07.2019. године одбијен је тужбени захтев тужиле да се утврди да је радни однос на одређено време постао радни однос на неодређено време почев од 07.09.2013. године код туженог, те да се поништи као незаконито решење туженог од 22.05.2014. године којим је тужилци престао радни однос отказом уговора о раду, те да се тужени обавезе да тужилцу врати на рад и призна јој сва права из рада и по основу рада. Одбијен је и тужбени захтев тужиле да се утврди да су без правне важности решења туженог од 26.09.2013. године, анекс од 18.05.2011. године, од 26.09.2013. године, уговор о раду од 25.12.2013. године и уговор о раду од 21.03.2014. године. Одбијен је тужбени захтев тужиле да се обавезе тужени да тужилци накнади трошкове парничног поступка. Првостепеном пресудом одбијен је и евентуални тужбени захтев тужиле да се утврди да је радни однос заснован на одређено време постао радни однос на неодређено време почев од 02.10.2013. године, те да се поништи као незаконито решење туженог од 22.05.2014. године којим је тужилци престао радни однос и да се утврди да су без правне важности поменути уговори и анекси уговора, закључени код туженог. Тужилца је обавезана да туженом накнади трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 3042/2019 од 03.09.2020. године преиначена је пресуда Основног суда у Нишу, тако што је усвојен тужбени захтев

тужиље да се утврди да је радни однос код туженог на одређено време постао радни однос на неодређено време почев од 07.09.2013. године, те поништено као незаконито решење туженог од 22.05.2014. године којим је тужиљи престао радни однос отказом уговора о раду и тужени обавезан да тужиљу врати на рад и призна јој сва права из рада и по основу рада. Усвојен је и тужбени захтев тужиље, па је утврђено према туженом да су без правне важности решења туженог од 26.09.2013. године, анекс од 18.05.2011. године, уговор о раду од 25.12.2013. године и уговор о раду од 21.03.2014. године. Тужени је обавезан да тужиљи накнади трошкове парничног поступка.

Против правноснажне пресуде Апелационог суда у Нишу, којим је преиначена првостепена пресуда и усвојен тужбени захтев тужиље, тужени је изјавио благовремену и дозвољену ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану другостепену пресуду, у границама ревизијских навода, у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија туженог неоснована.

У поступку доношења другостепене пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку, тужиља је засновала радни однос код туженог дана 19.08.2009. године на одређено време до повратка докторке ББ са специјализације, као доктор медицине у Служби Решењем туженог од 19.05.2011. године отказан јој је уговор о раду због истека рока на који је заснован, након чега је са тужиљом закључен нов уговор о раду 18.05.2011. године, којим је тужиља засновала радни однос до повратка докторке ВВ са специјализације. Анексима од 15.03.2011. године и 12.01.2012. године тужиља је распоређивана на послове доктора медицине у служби за ... почев од 12.01.2012. године. Решењем од 26.09.2013. године стављен је ван снаге уговор о раду од 18.05.2011. године и новим анексом закљученим тог дана тужиља је распоређена на послове доктора медицине на период од три месеца у служби за Анексом од 26.02.2013. године тужиљи је продужен радни однос на три месеца, под истим условима. По истеку рока из тог анекса закључен је нови уговор о раду на одређено време дана 25.12.2013. године са почетком рада тужиље од 27.12.2013. године у истој служби на време од три месеца. По истеку рока од три месеца, тужиља и тужени су закључили уговор о раду 21.03.2014. године, којим је тужиља засновала радни однос на одређено време од 27.03.2014. године до два месеца у истој служби. По истеку уговореног рока од два месеца донето је побијано решење туженог од 22.05.2014. године којим је тужиљи отказан уговор о раду, почев од 26.05.2014. године. У поступку је утврђено да се докторка ВВ вратила на рад 02.09.2013. године, да је радила пет радних дана када је почела да користи годишњи одмор, након чега је наставила да ради. Тужиља је до 27.09.2013. године радила као доктор медицине у служби за ..., а потом као доктор медицине у служби за

Одлучујући о тужбеном захтеву тужиље да се утврди да јој је радни однос код туженог прерастао у радни однос на неодређено време почев од 07.09.2013. године, односно почев од 02.10.2013. године, првостепени суд одбија оба тужбена захтева, квалификујући их као основни и евентуални тужбени захтев. У складу са наведеним, одбијен је и захтев тужиље да се врати на рад, да се поништи решење о отказу од

22.05.2014. године као незаконито и да се утврди да су без правне важности раније донета решења туженог, којима је тужила заснивала радни однос на одређено време. Првостепени суд налази да тужила није била радно ангажована на пословима доктора медицине у Служби за ... у периоду дужем од дванаест месеци, односно да од повратка др ВВ на рад није наставила да ради најмање пет радних дана по истеку тог рока од дванаест месеци. Образлаже да тужила није тужбом оспорила раније донета решења туженог.

Другостепени суд налази да је првостепени суд на утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право. Одлуку о основаности тужбеног захтева тужиле заснива на одредби члана 37. став 4. тада важећег Закона о раду, налазећи да се радни однос тужиле заснован ради замене привремено одсутног запосленог претворио у радни однос на неодређено време јер је тужила након повратка одсутне запослене дана 02.09.2013. године наставила да ради дуже од пет радних дана (до 27.09.2013. године). Сматра да не постоје примарни и евентуални тужбени захтев већ се ради о једном захтеву, са разликом од ког датума се тражи утврђење да је радни однос постао радни однос на неодређено време.

Врховни касациони суд је становишта да је другостепена одлука донета правилном применом материјалног права на утврђено чињенично стање.

Одредбом члана 37. став 3. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 и 61/05) прописано је да радни однос на одређено време, ради замене привремено одсутног радника, може се засновати до повратка привремено одсутног запосленог. Ставом 4. исте одредбе прописано је да радни однос заснован на одређено време постаје радни однос на неодређено време, ако запослени настави да ради најмање пет радних дана по истеку рока за који је заснован радни однос.

Радни однос на одређено време, заснован ради замене привремено одсутног запосленог, представља посебан вид радног односа на одређено време, у односу на радни однос на одређено време регулисан одредбом истог члана у ставу 1. Према одредби члана 37. став 1. Закона о раду, радни однос се заснива на време чије је трајање унапред одређено када су у питању сезонски послови, рад на одређеном пројекту, повећање обима посла које траје одређено време и слично, за време трајања тих потреба, с тим што тако заснован радни однос непрекидно или с прекидима не може трајати дуже од дванаест месеци. Радни однос ради замене привремено одсутног запосленог није лимитиран трајањем од 12 месеци већ траје до повратка одсутног запосленог на рад. Законом установљено правило о преображају радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време примењује се у оба случаја заснивања радног односа на одређено време. Разлика је само у томе од када се рачуна рок од пет радних дана у оквиру ког је запослени наставио да ради. У случају заснивања радног односа ради замене привремено одсутног запосленог, тај рок се рачуна од повратка тог запосленог на рад. Утврђена је као неспорна чињеница да се докторка ВВ вратила на рад 02.09.2013. године, а да је тужила која је била запослена до повратка именоване докторке на рад и након њеног повратка наставила да ради на истим пословима дуже од пет радних дана. Имајући наведено у виду, правилан је закључак другостепеног суда да је на описани начин настао преображај радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време.

Ревизијом туженог оспорава се такав материјалноправни закључак другостепеног суда. Истиче се да нема места примени одредбе члана 9. став 2. Закона о раду јер тужени као послодавац није давао тужиљи нетачна обавештења у вези са закљученим уговора о раду, нити је утврђено да су одредбе тих уговора о раду биле неповољније по тужиљу од услова утврђених законом. Ревидент истиче да је тужиља била дужна да благовремено, у законом предвиђеном поступку, оспорава решења туженог, на основу којих је заснивала радни однос на одређено време, што тужиља није учинила. Указује се да је тужиљи радни однос могао прерасти у радни однос на неодређено време само у случају да је од повратка одсутне запослене (др ВВ) протекао рок од дванаест месеци, па додатни рок од најмање пет радних дана. Такође, рок се имао рачунати од повратка др ВВ са специјализације, а не на рад, будући да је на тај начин тужиља засновала радни однос до повратка ове докторке са специјализације, која у моменту повратка докторке на рад није била окончана.

У случају заснивања радног односа ради замене привремено одсутног запосленог, за прерастање таквог радног односа у радни однос на неодређено време, у складу са одредбом члана 37. став 4. Закона о раду, није потребно да је од повратка привремено одсутног запосленог на рад протекао рок од дванаест месеци. Потребно је и довољно да је од повратка привремено одсутног запосленог на рад, запослени који је мењао тог привремено одсутног запосленог наставио да ради на истим пословима још најмање пет радних дана. Одредба члана 37. став 4. Закона о раду тако и гласи, будући да се у истој наводи „ако запослени настави да ради најмање пет радних дана по истеку рока за који је заснован радни однос“. Рок за који је заснован радни однос, у случају замене привремено одсутног запосленог, јесте до повратка тог запосленог на рад. Услед наведеног, није од утицаја ни ревизијски навод туженог да је тужиља засновала радни однос до повратка именоване докторке са специјализације, а не до повратка те докторке на рад. Чињеница је да је тужиља засновала радни однос ради замене те докторке као привремено одсутног запосленог управо ради обављања послова које је обављала та докторка, за време док је иста одсутна са посла. Њен повратак на посао, без обзира што није била окончана специјализација, подразумева да је престала потреба да тужиља ангажована као њена замена настави да обавља те исте послове. Будући да је тужиља неспорно наставила да обавља исте послове у трајању дужем од пет дана од повратка докторке ВВ на рад, неспорно су били испуњени услови за преображај радног односа на одређено у радни однос на неодређено време. Управо се у наведеном огледа и незаконитост отказа уговора о раду, који је тужиљи дат накнадно дана 22.05.2014. године, када су већ били испуњени услови за прерастање радног односа тужиље на одређено време у радни однос на неодређено време.

Без утицаја је ревизијски навод туженог да тужиља није у закону предвиђеном року побијала претходно закључене уговоре и анексе уговора о раду, којима је заснивала радни однос на одређено време код туженог. У ситуацији када се тужбом тражи утврђење о прерастању радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време, те сходно томе поништај решења о отказу уговора о раду, раније закључени уговори о раду на одређено време свакако остају без правног дејства. У том смислу такав захтев испоставља се као сувишан, будући да се утврђењем да је радни однос тужиље на одређено време прерастао у радни однос на неодређено време и да је незаконито решење о отказу уговора о раду, у целости исцрпљује сврха тужбеног захтева. С друге стране, за постављање тог тужбеног захтева није био предуслов да је тужиља претходно побијала наведене уговоре о раду.

Како су изнети ревизијски наводи туженог оцењени као неосновани, Врховни касациони суд одбио је ревизију туженог, применом одредбе члана 414. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић